

56.2348.

Johanna

vármegye

Lunaföldvár

járás

Lunaföldvár (1871) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Lunaföldvár

nagy (his) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Lunaföldvár még a régi kőmunkák idejében keletkezett. Hivatalos névén pm. -hez tartozott és Lunaföldvár volt a neve. Település Lunaföldváron nem volt, allandóban magyarok laktak.

Terület változás 1871 óta nem történt.

1848 előtt mezőváros volt.

1871 óta nagy község, azóta szervezeti változás nem történt.

Allandóan Lunaföldvárt foglalta magába, más községhez sem tartozott és más község nem tartozott ide.

Pár év alatt nemcsak a község, hanem a környék is fejlődött, mely a község sorsát vezeti.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily területűek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belferületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Jaluavármegyze jégakkéleti parka a Duna jobb partján fekszik.

Dombos.

Duna folyam és a felső tó.

20318 ..... kat. hold (birtokívek adatai alapján).
14623 k. hold szántó, 825 1/2 k. hold rét (kaszáló),
1591 k. hold szőlő (beültetett), 304 1/2 k. hold
legelő, 601 k. hold erdő, 185 1/2 k. hold
nádas, 1860 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok,
mocsár, kőbánya). kert 326 3/4 k. hold.

Barokla puszta.

Duna sziget terület 490 k. hold, nev
"Felső sziget" és az "Alsó sziget" 102 1/2 k.
hold.

Nincs

11.807 ..... lélek.
10656 r. kath., ... g. kath., 400 ref.,
250 ág. h. ev., 500 izr., 1 egyéb
11807 magyar, ... német, ... tót,
..... rutén, ... oláh, ... horvát,
..... egyéb.

Beltéri leten 11550, Barokla pusztán
F. öreghegyen és az Anna hegyen 257.

Földművelés.

lakóház 2327. lakásrész: beltéri leten
11733. - külterületen: 123.

Állami: Földművelésügyi
Központi épületek: Rendőrség, Plébán-
ya, Községháza, Polg. fiú- és leány iskola,
Csendőrség, Folyamőrök, Pénz-
ügyügyi szék, R. katól. templom, Ref. templom, Fgy. Helyi
C. katól. templom, 4 pléb. iskola, 1 ref. iskola 1 iskola

II. A község szervezete, beosztása és közérdekü viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 12 esküdt,

(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám .....

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak. 1 főjegyző 3 jegyző, ... segédjegyző, 1 orvos
(Kisközségben csak a székhely község lapján
kell kitölteni.)

1 állatorvos, ... 9 irodai alkalmazott,
2 pénztári alkalmazott, ... egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

6 napidíjas .....
6 kisbíró (küldönc), ... 4 bába,

Szegődményes alkalmazottak:

.....
..... éjjeli őr és ..... 3 gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

Helyben ..... km.

2. A községi képviselőtestület létszáma:

20 virilista, ... 20 választott tag, ... 20 pótag

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

..... A község 5 választókerületet alkot.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Nincs.

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

Szekszárd 59 ..... km.

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Paks 21.94 ..... km.

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Helyben ..... km.

Helyben ..... km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Helyben ..... km.

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van, ... tag. Nincs.

Van-e a községben toloncállomás?

Van. Nincs.

Fel van-e ruházva az előljárási cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

Igen.

6. A községi tűzoltóság szervezete:

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság ..... 72 tag.
Kötelezett tűzoltóság.

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van. Nincs.

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kőr orvos székhelye és annak távolsága: Helyben km.
- Hány magánorvos lakik a községben: 5
- Községi bábák száma: 4
- Körbába lakóhelye és annak távolsága: Helyben km.
- Okleveles magánbábák száma: 2
- Legközelebbi gyógyszerár hol van és milyen távol? Helyben km.
- Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol? Szekszárdon 59, Budapest 89. km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Van községi szegényház Nincs.
9. A gondozott szegények száma: 31 intézeti ápolásban, 35 magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? 96 gyermek.
10. Milyen a község ivóvíze? egészséges, ártalmatlan jó.
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. 7 artézi / vízvezeték nincsen /
- Van-e csatornázása? Nincs.
11. Korcsmák és vendéglők száma? 14 korcsma, 4 vendéglő, 1 kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? Igen 4.
- Van-e községben közfürdő? Igen.
12. Van-e a község határában gyógyfürdő, üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Nincs.

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szekszárd 59 km.
- Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Helyben km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szekszárd 59 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Helyben km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámórs, vámórségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Helyben km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pécs 232 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reál-gimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

R. kath. felekezeti iskola, 20 tanterem 20 tanítóval, Ref. pl. isk. / tanterem / tanító,
Fxr. felekezeti iskola / tanterem / tanító.

Községi polg. fiúisk. 4 oszt. 5 tanár, községi polg. leányisk. 4 oszt. 5 tanár - ill. gazdasági ismétlő iskola 4 tanítóval.
4 községi óvoda 4 tanóval.

Van. 800 leventével.

Székhelyétől 59. km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyháza alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeni egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénekenként időről-időre kivett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

R. kath. Ref., ág. hitv. ev. egyház. - R. kath. ev. ház a felső, a Ref. a belvárosi, és az ág. hitv. ev. a főutakat helyi püspökséghez tartozik.

Helyben.

Nincs.

Párber, mely egyénekenként időről-időre vettetik ki.

-

R. kath. egyház ügyeit az iskolaszék intézi.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvéd-emlék vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, működvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs.

Főutakról idejéből megmaradt eszterházi torony. A hősök szóborra most van építés alatt.

Van 12 színház és működvelő előadás szóbor. A mozgóképek színház állandó.

Polg. Olvasó kör, kath. Olvasó kör, Katholikus Regényegylet, Kaszinó, Dalkör, Állami Képzési Klub, Kaszinó alvári fiókja, Levante Egyesület, Fxr. nőegylet, Fxr. Regényegylet, Fxr. Utasok Lige, Vö. nőszövetség egyetemes helyi fiókja, Belvárosi Regényegylet, Missio Társulat pluvialklubja, Leányklubja.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országut, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e pósta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

Községi (közdtűlő) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

Ópölcsé - Csizsai p. áll. út, mely a község központján vezet keresztül. - Dunaföldvár - Dunaközlő, Dunaföldvár - Munkács, Dunaföldvár - Párizsi, Dunaföldvár - Keregyfalvai törvényhatósági utak, melyek a község központjából ágaznak el. - Dunai alsó rész. - Dunaföldvár - Pótl. közötti gőzvasút közlekedés.

Székesfehérvár - Paksai kőr. mely P. adományozott állomással rendelkezik a fővonallal. - Paksitól más a községben, marha és egyéb rakodó helyek.

Duna a község mellett folyik. Hajóállomás közönségen a község mellett.

Igen.

99

km.

Igen. - Nem. A városokéi pártok közp. határány járulnak a közlekedési minisztériumtól a közlekedési áll.

1000 holdon felül: Közlekedési minisztérium. - 100-1000-ig: Dunaföldvár község mint községi terület és Polgár Jelenet.

1-8 holdig 2762 birtokok, ösztönösülők 4709 k. hold 2000 ö. -
 9-15 .. 257 .. " " 2545 .. 579 ..
 16-20 .. 96 .. " " 1593 .. 1484 ..
 21-50 .. 162 .. " " 4693 .. 109 ..
 51-100 .. 26 .. " " 1677 .. 156 ..
 mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Nincs.

Nincs.

Nincs.

Nincs.

Nincs.

Székesvárd 59 km.

Nincs. Székesvárdi borvidékhez tartozik.

Igen. 6 k. holdon.

Igen.

7. Vízrendező és hasznosító társulat. Annak helye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. és más ármentesítő intézmények és milyen)?

Mines.

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség helye:

Székesfehérvár 85, Budapest 89 km.

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: nyészállatok száma,

1158 ló, 2086 szarvasmarha, 2859

csodó tenyésztési irány:

sertés, 248 juh szimmentáli és bouledouzi fajfajták.

állatorvos székhelye és annak távolsága.

Helyben km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (hol van vagy mely községben, milyen távol).

Helyben.

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti, havonta, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, Kie a vásártartás joga?

4 országos vásár havonta és hetente egyike napon állat- másik napon kirakó vásár. Hétenteként szarvas és szarvasos heti vásár. Köz- ség.

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Paks.

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

121 boltos és v. boltok, 12 szőlőbolt, 10 papír, 7 gabona bolt, 3 marha bolt, 3 fahérbolt, 4 borbélybolt, 17 kőfű, 3 ruha bolt.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (össze).

Összeült Duna- és H. l. bank p. t. 1.000.000.000.-K. alap. Duna- és H. l. bank p. t. 200.000.000.-K. alaptőkével.

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Össz. Köz. H. l. szövetkezettel (pénzügyintézet) helyi fiókja.

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Cipész és esztergályos: 123, mészáros: 16, borbély: 3, borbély: 5, cukrász: 1, fűzőkészítő: 1, férfi szabó: 26, kőműves: 6, kalapár: 2, kőműves: 3, kőműves: 2, kőműves: 6, kőműves: 18, kőműves: 16, kőműves: 8, kőműves és kőműves: 16, kőműves: 18, kőműves: 5, kőműves: 6, kőműves: 2, kőműves: 4.

Van-e a községben ipartestület? Igen.

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos távolsága (hajtóerő és munkáslétszám szerint sorolva).

Győmalom átlagosan 50 munkással. Kőművesgyár (gőz) 150 áll. " " létesítéssel.

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Székesfehérvár 85 km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Székesfehérvár 89 km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Kőművesgyár és 2 szőlőgyár.

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege. Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

Mines.

14. Háziipar és annak jellege.

H. l. mészáros szövetkezet ipar.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

20 épület 162 helyiséggel.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

Stíves.

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

544 1/2 kat. hold szántó és rét, 23 kat. hold

legelő, 41 kat. hold erdő,

egyéb 531 k. hold 1131 m² il.

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Az egészet his haszonbérletbe adja ki.

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

2 kat. hold 234 m² ö. szőlő. (főjegyző).

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

kavics- és homokbánya.

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

világítótorony pillanatos mű.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

Vásári helypénzszedési és vadászati bérleti jog.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó 1549 K 19 f. Házadó 230 K

65 f. Ált. kereseti adó K f. Tár-

sulati adó K f. Vagyon- és jöv.

adó K f.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Csendőrlaktanya és polgári fiúiskola, építése, utcák és terek kövezése, Dunaföldvár - Mórathérei, és a Dunaföldvár - Mórathérei törvényhatósági utak kiépítése, vízvezeték és csatornázás létesítése, a piacteren a közalapítványi padalmi hely felépítése.

A község pecsétjének lenyomata:

J. Szerviz

Községi (jegyző).